SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1617

av Mathias Bengtsson (KD)

Kyrkors samarbete med Försvarsmakten och andra offentliga aktörer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan tydliggöra att samarbeten mellan offentlig verksamhet och kyrkor ska kunna ske utan att samfunden ska behöva ge avkall på sin identitet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Samhället är större än staten. Det offentliga behöver därför värna alla goda krafter som finns i samhället och i den utsträckning det är möjligt samverka med dessa. En viktig del av civilsamhället är kyrkorna.

För Kristdemokraterna är det centralt att ge kyrkorna goda förutsättningar att kunna bedriva sitt viktiga arbete med gudstjänster, själavård, undervisning och omsorg. Ett samhälle där sådan verksamhet finns är ett bättre och rikare samhälle.

Det offentliga behöver ta vara på kyrkans kraft och söka samarbeten, med respekt för kyrkans identitet. Kyrkan är värdefull just därför att den är kyrka. Den har en tro, en tradition och en människosyn som motiverar människor att tjäna andra. Om kyrkan måste dölja sin identitet för att kunna bidra går en del av själva drivkraften förlorad.

Ett exempel på hur det ibland uppstår en osäkerhet, för att inte säga ängslighet, vid samarbeten är Försvarsmaktens arbete med ett nytt reglemente för militär själavård. Där blir frågan tydlig om staten kan använda sig av kyrkornas kompetens och samtidigt respektera deras särart.

Olika röster har riktat kritik mot det förslag till nytt reglemente som Försvarsmakten arbetar med. Göteborgs och Skara stift har invänt mot att teologiska begrepp tonas ned till förmån för sociologiska modeller som KASAM. Flera företrädare inom Svenska kyrkan har också reagerat på skrivningar som beskrivs som en omtolkning av prästrollen, där prästen alltmer framstår som en del av den militära organisationen och mindre som en representant för kyrkan.

Särskilt intressant är dock den kritik som kommit inifrån Försvarsmakten själv. Flygvapnet konstaterar att förslaget nästan helt saknar ord som tro, andlighet och religion. Flygvapnet noterar att begrepp som kyrka, bön och Bibel i stort sett lyser med sin frånvaro och skriver att ”oviljan att använda teologisk terminologi andas en beröringsskräck som blir så tydlig att texten andas ängslighet.”

Detta är en relevant invändning. Själavård är inte vilken stödverksamhet som helst. Militär själavård finns därför att människor i extrema situationer ställer existentiella frågor om liv, död, skuld, förlåtelse, hopp och mening. Då är det rimligt att också verksamheten får beskrivas med de begrepp som hör till dess eget område.

Försvarsmakten har all anledning att värna samarbetet med Svenska kyrkan och andra kristna trossamfund. Genom århundraden har dessa samfund byggt upp kunskap och erfarenhet av själavård som staten själv inte besitter. Det vore oklokt att inte använda denna kompetens, särskilt i en tid när Sveriges försvar växer och beredskapen stärks.

Försvarsmakten ska självklart bestämma över sin verksamhet. Men om man vill dra nytta av kyrkans unika kompetens inom själavård måste man också acceptera att denna kompetens vilar på en religiös grund. Man kan inte efterfråga prästens själavård men

samtidigt tona ned eller göra sig obekväm med de religiösa begrepp som ger själavården dess innehåll.

Ett annat exempel på samarbeten mellan det offentliga och kyrkan kommer från skolans värld.

I Vårgårda fanns under fyrtio år ett samarbete mellan skolan och en lokal frikyrka. Kyrkans ungdomsledare fungerade som kamratstödjare och rastvakter. De var närvarande vuxna som såg eleverna, skapade relationer och bidrog till tryggheten. Något som tyvärr avslutades då det uppstod oklarheter kring hur kyrkan och kommunen kunde samverka.

Samma osäkerhet uppstår ofta kring skolavslutningar i kyrkan. Rektorer blir osäkra på vad som får sägas och göras. Präster förväntas tona ner sin kristna identitet i det kyrkorum som generationer av människor har samlats i.

Det offentliga ska självklart förhålla sig neutralt till olika trosuppfattningar, men det ska inte vara neutralt inför de goda insatser som kyrkorna gör varje dag. Därför måste samverkan präglas av respekt för den identitet som gör arbetet möjligt.

Mathias Bengtsson (KD)